

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1994/2 (Siyasî Parti - İhtar)

Karar Sayısı:1994/1

Karar Günü:10.2.1994

R.G. Tarih-Sayı:10.03.1994-21873

İHTAR İSTEMİNDE BULUNAN : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

İHTAR İSTEMİNİN KONUSU : 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 6. maddesine aykırı olarak aynı zamanda birden fazla partiye üye oldukları saptanan 1168 kişinin Doğru Yol Partisi Kırıkkale ili merkez ilçe örgütü kayıtlarından silinmesi yolundaki Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı istemine uymayan sözü edilen parti ye aynı Yasa'nın 104. maddesi gereğince ihtarda bulunulması istemidir.

I- İSTEMİN GEREKÇESİ:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 28.1.1994 gün ve SP.8 Hz.1994/15 sayılı başvuru yazısının delillerin belirtildiği bölüm dışındaki gerekçesi aynen şöyledir:

"Başsavcılığımız Siyasî Partiler Bilgi İşlem Merkezi kayıtlarımızın incelenmesinde Doğru Yol Partisi Kırıkkale ili merkez ilçe teşkilatında kayıtlı üyelerden ekli listelerde belirtilen;

- a) 238 kişinin aynı zamanda Sosyaldemokrat Halkçı Parti,
- b) 8 kişinin aynı zamanda Milliyetçi Hareket Partisi,
- c) 12 kişinin aynı zamanda Refah Partisi,
- d) 910 kişinin aynı zamanda Anavatan Partisi,

üyesi oldukları tespit edilmiş, yukarıda anılan madde hükmü gereğince parti üyeliğinden çıkarılmaları 6.10.1993 ve SP.8 Muh.1993/121 sayılı yazımız ile davalı Doğru Yol Partisi Genel Başkanlığından ve diğer partilerin Genel Başkanlıklarından istenilmiştir.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti 22.10.1993 gün ve 2209 sayılı,

Milliyetçi Hareket Partisi 1.11.1993 gün ve 586 sayılı,

Refah Partisi 5.11.1993 gün ve 338-339-340 sayılı,

Anavatan Partisi 3.11.1993 gün ve 8529 sayılı;

yazıları ile ekli listelerdeki aynı zamanda Doğru Yol Partisi üyesi olan kişilerin parti üyeliklerinin düşürüldüğü bildirilmiştir.

Doğru Yol Partisi Genel Merkezinin 10.11.1993 gün ve 743/726 sayılı cevabi yazısında ise gereğinin yapılması için "ilgili teşkilata gerekli talimatın verildiği" belirtilmiş ancak ilgili teşkilattan bu konuda Başsavcılığımıza bilgi ve belge intikal etmediği gibi Siyasî Partiler Kanununun 10. maddesi gereği Aralık 1993 tarihinde verilen değişiklikleri içeren listelerde de bu kişilerin üyeliklerinin düşürüldüğü gösterilmemiştir.

Bu tespit üzerine 5.1.1994 gün ve SP.8 Muh.1993/121 sayılı tekit yazımız ile gereğinin yapılması tekrar istenmiş, bu yazımız 6.1.1994 tarihinde davalı siyasî partiye tebliğ edilmiş, verilen 17.1.1994 gün ve 15/13 sayılı yazıda "Kırıkkale Merkez ilçenin münfesi halde bulunması ve halen devam eden müteşebbis heyet kurma çalışmaları neticelendirilememiş olduğundan adı geçen kişiler hakkında bir işlem yapılmadığı" bildirilmiştir.

Sonuç :

Birden fazla siyasî partinin üyesi oldukları tespit edilen ekli listelerdeki şahısların davalı Parti'nin Kırıkkale ili Merkez ilçe teşkilatı üyeliğinden çıkarılmaları ve kanuna aykırılığın giderilmesi için, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 104. maddesinin 2. fıkrası uyarınca davalı siyasî partiye ihtar kararı verilmesi arz ve talep olunur."

II- ESASIN İNCELENMESİ:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başvuru yazısı ile ekleri ve işin esasına ilişkin rapor incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 6.10.1993 gün ve SP.8.Muh.1993/121 sayılı yazıları ile Doğru Yol Partisi Kırıkkale ili merkez ilçesinde parti üyesi bulunan 1168 kişinin 238 kişi SHP., 8 kişi MHP., 12 kişi RP. ve 910 kişi ANAP. ilçe örgütünde de parti üyesi bulunduğu saptandığından anılan tüm partilerden 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 6. maddesi hükmü gereğince bu kişilerin parti üyeliğinden çıkarılmaları istenmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bu isteği DYP. dışındaki partilerce yerine getirilmiştir.

Doğru Yol Partisi genel merkezinin 10.11.1993 gün ve 743/726 sayılı yazılarında "ilgili teşkilata gerekli talimatın verildiği" belirtilmiş ise de, Siyasî Partiler Yasası'nın 10. maddesi gereği 6 ayda bir verilen değişiklikler listesi olarak DYP'nce gönderilen Aralık 1993 bildirgesinde sözü edilen kişilerin parti üyeliğinin düşürüldüğüne dair bilgi verilmediği gibi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın DYP'ne gönderdiği 5.1.1994 gün ve SP.8 Muh.1993/14 sayılı tekit yazısına karşın "Kırıkkale merkez ilçenin münfesi halde bulunması ve halen devam eden müteşebbis heyet kurma çalışmaları neticelendirilememiş olduğundan adı geçen kişiler hakkında bir işlem yapılamadığı" bildirilmekle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca DYP'ne tebliğ edilen 6.10.1993 gün ve SP.8 Muh.1993/121 sayılı yazı ekinde kimlikleri belirtilen 1168 kişinin parti üyeliğinin devam ettiği kesinlik kazanmış bulunmaktadır.

2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 6. maddesinin ikinci fıkrasında; "Kimse aynı zamanda birden fazla siyasî partinin üyesi olamaz, aksi halde üyelik sıfatı bu siyasî partilerin hepsinde birden sona ermiş sayılır" denilmektedir.

Esasen birden fazla siyasî partiye kayıtlı bulunan kişinin parti üyeliği sıfatı kanun hükmü gereğince son bulmaktadır. Bunun tabii sonucu olarak birden fazla partiye kayıtlı bulunan kişinin bu sıfatla yaptığı bütün işlemlerin yok sayılması gerekir. Ancak bu kanun hükmüne rağmen hukuki kargaşaya olanak tanımamak için bu durumda olan kişilerin parti üyeliğinin parti kayıtlarından düşürülmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

Ayrıca tüzelkişiliği devam eden bir partinin herhangi bir taşra örgütü veya o örgüt yönetim kurulunun münfesi halde bulunması, 2820 sayılı Yasa'nın 6. maddesi hükmünün yerine getirilmesinde gecikme nedeni olamaz.

Kaldı ki DYP Tüzüğü'nün 14. maddesinin (b ve e), 48. maddesinin (i), 50. maddesinin (b) fıkrası hükümleri; Parti Genel Başkanına veya Parti Genel İdare Kuruluna Başsavcılıkça istenen yasaya uyma isteminin yerine getirilmesinde parti içi işlemler açısından olanak tanımaktadır.

Birden çok parti üyeliğini yasaklayan Siyasî Partiler Yasası'nın 6. maddesi aynı Yasa'nın Dördüncü Kısım dışında kaldığından bu Yasa'nın 104. maddesi gereğince ihtar kararı konusu olacak nitelikte bulunmaktadır.

Aynı zamanda birden fazla partiye üye olmaları nedeniyle üyelikleri sona eren söz konusu kişilerin kayıtlarını silmemekle Yasa'ya aykırı hareket eden Doğru Yol Partisi'ne Siyasal Partiler Yasası'nın 104. maddesi gereğince ihtar da bulunulması gerekmektedir.

III- SONUÇ :

A. Aynı zamanda birden fazla partiye üye oldukları saptanan Kırıkkale İl'i Merkez ilçe örgütüne kayıtlı 1168 kişinin üye kayıtlarını Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yazılı uyarılarına karşın silmeyerek 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 6. maddesine aykırı davranan Doğru Yol Partisi'ne bu aykırılığın giderilmesi için anılan Yasa'nın 104. maddesi gereğince İHTARDA BULUNULMASINA,

B. Gereğinin yerine getirilmesi için onanlı karar örneğinin, adı geçen Parti'nin Genel Başkanlığı'na da tebliğ edilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

10.2.1994 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Güven DİNÇER	İhsan PEKEL
Üye	Üye	Üye
Selçuk TÜZÜN	Ahmet N. SEZER	Haşim KILIÇ
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Mustafa BUMİN	Sacit ADALI
Üye		Üye
Ali HÜNER		Lütfi F.TUNCEL